

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:
№ БД-5510100-3.21
2016 йил “09” 01

Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлиги

2016 йил “22” 01

ПСИХИАТРИЯ ВА НАРКОЛОГИЯ. ТИББИЁТ ПСИХОЛОГИЯСИ
ФАН ДАСТУРИ

Билим соаси:	100000- 500000-	Гуманитар соҳа; Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот.
Таълим соаси:	110000- 510000-	Педагогика; Соғлиқни сақлаш.
Таълим йўналиши:	5510100- 5111000- 5510300- 5510800-	Даволаш иши; Касб таълими (5510100-Даволаш иши); Тиббий профилактика иши; харбий тиббиёт.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил “22 ” 01 даги “ 26 ”-сонли буйруғининг 2 -илоvasи билан фан дастури рўйхати тасдиқланган.

Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йўналишлари бўйича Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашининг 2016 йил “09 ” 01 даги 1 - сонли баённомаси билан маъқулланган.

Фан дастури Тошкент тиббиёт академиясида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

Ашуров З.Ш. - ТТА, “психиатрия ва наркология” кафедраси мудири, т.ф.н., доцент;

Ядгарова Н.Ф. - ТТА, “психиатрия ва наркология” кафедраси катта ўқитувчи

Тақризчилар:

Алимов У.Х. - ТошВМОИ, “психиатрия ва психотерапия” кафедраси мудири, т. ф.д., профессор;

Ходжаева Н.И. - ТТА психиатрия ва наркология кафедраси профессори, т.ф.д.

Фан дастури Тошкент тиббиёт академияси Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2015йил “23 ” 12 даги 5- сонли баённома).

КИРИШ

Психиатрия ва наркология, тиббий психология – беморнинг рухий фаолиятининг қонуниятларларини, шахсиятининг тизмини ва рухий бузилишларда даволовчи таъсирини ўрганувчи фандир. Рухий касаликларни, умумий психопатология – рухий бузилишларда симптом ва синдромларни ўрганувчи; ва рухий касаликларни этиопатогенез, кечиши ва прогноз қонуниятларини ўрганувчи хусусий психиатрияга шартли тарзда бўлиш мумкин. Бўлажак шифокор стоматологлар олдида турувчи асосий амалий вазифаларни ҳисобга олган ҳолда, шуни таъкидлаш керакки, уларга ўз фаолиятларида рухий касаликларнинг даволов – ташҳис ва ташкилий муаммолари билан маълум ҳажмда тўқнаш келишга тўғри келади.

Фаннинг мақсад ва вазифалари

Фанни ўқитишдан мақсад – аҳолини рухий соғломлигини ўрганиш, даволаш профилактика чора тадбирларини аниқ ташкил этиш ва шу билан бирга рухий касаликларнинг вақтида олдини олиш ва беморларни ижтимоий тиклаш (реабилитация қилиш) ҳамда ишга мослаштириш чораларини ташкил қилишда амалий кўникмаларни эгаллашдан иборат.

Фаннинг вазифаси – уни ўрганувчиларга:

- Рухий беморлар билан мулоқот қила олиш кўникмаларини ўрганиш ва мукамаллаш;
- деонтологиянинг асосий принципларини қўллай олишни билиш;
- рухий ва наркологик касаликларда асосий симптом ва синдромларни аниқлай билиш, рухий статусни тўғри баҳолай олиш, қиёсий ташҳис, инструментал текширувлардан ўтиш ва ўз вақтида тўғри якуний ташҳис қўйиш, ҳамда адекват даво буюриш мақсадида мутахасисга (психиатр, нарколог) йўлланма ёзиш;
- рухий ва наркологик касаликларни ташҳислашни тўғри квалификация қила олиш;

- рухий ва наркологик касалликларда врачгача бўлган шошилиш холатларда тўғри ёрдам кўрсата олиш;
- психофармакотерапия ва психотерапиянинг (рационал ва аутотренинг) асосий принципларини билиш;
- рухий ва наркологик беморларни бирламчи ва иккиламчи профилактикасини амалга оширишни ўрганиш;
- рухий статусни тўғри баҳолай олиш ва мутахасисга йўлланма тўлдиролуш, рухий беморларни амбулатор, шароитида хужжатларни тўғри юритишни ўрганиш;
- диспансеризация гуруҳларни тўғри аниқлаш ва ўз вақтида диспансеризация ўтказиш ўргатиш.

**Фан бўйича талабаларнинг тасаввур, билим, кўникма ва
малакаларига қўйиладиган талаблар**

“Психиатрия ва наркология, тиббий психология” ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасида бакалавр:

- этика ва деонтологиянинг асосий принциплари, асосий тарқалган рухий касалликларнинг этиопатогенези, клиникаси, кечуви ва прогнози, психофармакотерапия ва психотерапиянинг асосий принциплари, психопрофилактика асосий принциплари тўғрисида тасаввурга эга бўлиши;
- соматик ва рухий беморларда рухий патологияни аниқлашни, дифференциал ва дастлабки(синдромал) ташҳис қўйиш, асосий психопатологик синдромларни аниқлаш (астеноневротик, психопатсимон, депрессив, маниакал, васваса – галлюцинатор, онгнинг йўқолиши, онгнинг қоронғилануви, деменция ва олигофрения, абстинент синдром, тутқаноқ ва эпилептик статус) ҳақида умумий билимлар *ҳақида тасаввурга эга бўлиш*;

- рухий беморлар ва уларнинг қариндошлари билан суҳбат ва сўров ўтказиш, тиббий ҳужжатлар ва мутахассис психиатрга берилган йўлланмаларда рухий статусни ёзишни **билиш ва фойдалана олишини билиш;**
- психомотор кўзғалишда (маниакал, кататоник, гебефреник, дисфорик, галлюцинатор, эпилептик), суицидал ҳаракатлар, овқатдан бош тортиш, онг хиралашуви ва абстиненция синдромида шошилиш ёрдам кўрсатишда **амалий кўникмаларга эга бўлиши керак;**
- стационар даврдан сўнг, рационал психотерапия ва аутотренинг усулларни қўллаш олиш каби **малакаларига эга бўлиши керак.**

Фаннинг ўқув режадаги бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги ва услубий жиҳатдан узвийлиги

Психиатрия ва наркология, тиббий психология фани тиббий фан ҳисобланади. Дастурни амалга ошириш учун ўқув режасида режалаштирилган тиббий-илмий (тиббий биология ва генетика, одам анатомияси, биофизика, нормал физиология, психология, ички касалликлар, асаб касалликлар, клиник фармакология) фанлардан етарли билим ва кўникмаларга эга бўлишлик талаб этилади.

Фаннинг илм-фан ва ишлаб чиқаришдаги ўрни

Психиатрия ва наркология, тиббий психология фани умумий амалиёт шифокорида тиббий билимлар қўшимчасини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга. У жаррохлик, терапия ва бошқа фанлар билан биргаликда организм тўғрисида яхлит маълумот бериш, шу билан бирга талабада клиник фикр юритишни ривожланишини таъминлайди.

Фанни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Талабаларнинг психиатрия ва наркология, тиббий психология фанини ўзлаштиришлари учун таълимнинг инновацион усулларидадан фойдаланиш, янги информацион-педагогик технологияларни татбиқ қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Фанни ўзлаштиришда дарслик, ўқув ва услубий қўлланмалар, маъруза матнлари, тарқатма материаллар, компьютер дастурлари, электрон материаллар ҳамда видеотизимлардан фойдаланилади.

Фаннинг умумий ва хусусий бўлимларига тегишли мавзуларида ўтказиладиган амалий машғулотларда талабаларда клиник фикрлаш кўникмаларини шакллантириш имконини берувчи ақлий ҳужум, қора қути, ўргимчак ини, кластер, амалий ва дидактик ўйинлар, кейс стадия, компьютер дастурлари (LITE, EXTeLS дастурлари)дан гуруҳли фикрлаш учун тармоқли интернет тизимларидан фойдаланилади.

АСОСИЙ ҚИСМ

Фаннинг назарий машғулотлари мазмуни

“Психиатрия ва наркология” фанининг мазмуни, предмети ва методи

Фаннинг мазмуни. Психиатрия ва наркология, тиббий психология фанининг пайдо бўлиши ва ривожланиши. Психиатрия ва наркология фанининг тиббиётда ўрни. Фаннинг предмети ва объекти. Фаннинг методи ва унинг элементлари. “психиатрия ва наркология, тиббий психология” фанида умумий ва хусусий методларнинг қўлланилиши. Фаннинг “Терапия”, “Жаррохлик”, “Клиник фармакология” ва бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги.

Психиатрия ва наркология, тиббий психология фанининг моҳияти, униги мақсади ва вазифалари

Психиатрия ва наркология, тиббий психология фанининг моҳияти. Ўзбекистон Республикасининг соғлиқни сақлаш тизимида тутган ўрни. Психиатрия ва наркологиянинг мақсад ва вазифалари. Психиатрия ва наркология фанининг бошқа фанлар билан ўзаро алоқадорлиги ва улар ўртасидаги фарқлар.

Идрок ва сезги бузилишлари. Тафаккур ва униги бузилишлари

Фанининг қисқача тарихи, вазифалари, назарий ва амалий тиббиётда тутган ўрни. Фанининг бошқа тиббий фанлар тараққиётидаги роли. Ўзбекистонда психиатрия ва наркология тизимининг яратилиши. Психиатрия – одам руҳияти ҳақидаги фандир. Руҳий фаолият тизими. Хусусий ва умумий доира бузилишлари. Билиш соҳаси. Сезги бузилишлари – гипер ва гипоестезия, анестезия, парестезия, сенестопатия. Идрок бузилишлари: иллюзиялар, галлюцинациялар, психосенсор бузилишлар. Галлюцинация турлари – кўрув, эшитув, тактил, хид билиш ва таъм), чин ва сохта галлюцинациялар ва б. Иллюзиялар – реал мавжуд булган нарсаларни нотўғри идрок этиш бўлиб улар қуйидаги турларга бўлинади: физиологик, физик ва патологик. Психосенсор бузилишлар (метаморфопсиялар) – атроф муҳитда бор буюмларнинг хажми, шакли, уларни бир бирига бўлаган масофаларни идрок этишни бузилиши. Тафаккур – дунёни акс эттиришнинг олий формаси, воқеликни умумлашган ҳолда билишдан иборат булиб, унда сўз, нутқ энг муҳим ахамиятга эга бўлади. Тафаккур жараён сифатида анализ ва синтез, қиёслаш ва умумлаштириш, абстракция ва конкретлаштириш йўли билан ташки олам ходисаларини билишдан иборатдир, кейин тушунчалар ҳосил бўлишига утилади. Фикрлаш қобилятининг бузилишидан келиб чиқадиган аломатлар тўрт гуруҳга бўлинади: 1.Тезлиги бўйича –

тахифрения, брадифрения, ментизм, шперрунг. 2. Хусусиятлари (сифатлари) бўйича – персеверация, махмадоналик (резонерлик), ўта (патологик) эзмалик, узук-юлуқлик, инкогерент фикрлаш турлари.

3.Мантиқ бўйича – бузилишига васвасалар киради. Ундан ташкари, васвасаларнинг ўзи – бирламчи (систематик, интерпретатив, параноял, ақлий) ва иккиламчи васвасаларга бўлинади. 4. Алохида ўрин олган шилқим ғоялар(холатлар) га бўлинади.

Хотира, Диққат, интеллект патологияси.

Синдромлари. Олигофрения

Хотира рухий холатнинг асосий ва мураккаб кисмини ташкил этади. Маълумки, одам туғилган соатидан то сўнгги нафасигача доимий ташки мухитнинг таъсирида бўлади.Кузатишлардан олинган, ўқилган ва эшитилган маълумотлар ёки киши шохид бўлган хархил ходисалар одамнинг онгида маълумот ссфатида сақланиб қолади. Шу сақланиб қолган маълумотларнинг хаммаси хотира деб аталади. Хотира шартли равишда уч кисмга булинади: 1.Эслаб қолиш (фиксация). 2.Уларни узоқ муддат ичида сақлаш (ретенция) қобилияти. 3.Кайтадан эслаш, ёддан билиш (репродукция). Хотиранинг бузилиши натижасида уч туркум аломатлар кузатилади. 1.Дисмнестик. 2.Амнестик. 3.Парамнестик холатлар. Корсаков амнестик синдроми кузатилади. Диққат – Психик фаолиятнинг муайян йўналишда бўлиши, одам онгининг предметлар ва ходисаларни саралаб идрок этишга каратилганлиги Диққат деб аталади. Диққатнинг сусайиши Диққатсизликда намоен булади. Диққатсизликнинг биринчи типи Диққатнинг кам интенсивлиги билан белгиланадиган паришонхотирлик хисобланади. Диққатсизликнинг иккинчи типи ичдан йуналтириб туриладиган Диққатнинг юкори интенсивлиги ва кийин кучиши билан белгиланади. Диққатни текширишда корректура методи ва Шульте таблицаси кенг қўлланилади. Ақл (интеллект) фаолиятининг бузилиши. Улар икки катта гурухга бўлинган: биринчиси –

олигофрения - туғма ақл норасолиги (етишмовчилиги) турлари: енгил - дебил, ўрта – имбецил, оғир – идиот. Иккинчиси эса - деменция тотал ва парциаль орттирилган ақл заифликдир. Иккала холат ақлнинг патологияси натижасида келиб чиқишига карамасдан улар бир-бирларидан анча фарқланади.

Хиссиёт, ирода ва мақсадли фаолият патологияси.

Синдромлари. Онг ва унинг бузилишлари

Хиссиёт – ирода ва мақсадга қаратилган фаолият. Меёр ва патология: маниакал, депрессив, дисфорик ва апатико-абулик синдромлар. Ирода ва майл. Гипо- ва гипербулия, абулия, ирода ва майлнинг ўзгаришлари: нерв анорексияси, суицидал тенденциялар, жинсий бузилишлар. Хиссиётнинг бузилиш турларига қуйидагилар қиради: эйфория - кайфиятнинг кўтарилиши, ўта роҳатланиб маза қилишлик. Хиссиётнинг юмшоқланиши-кўнгилнинг бўшлиги. Хиссиётнинг заифлиги, дисфория, хавотир, вахима, кўрқув, паратимия турлари қиради. Депрессив, маниакал ва дисфорик синдромлар кузатилади. Ирода – мақсадга йўналтирилган онгли жараёндр. Гипо, гипер, абулия ва парабулия турларига бўлинади. Гипо, гипер ва акенизиялар. Ступор ва кўзғалишлар кузатилади. Онг, тиниқ онг мезонлари. Онг йўқолиши синдромлари: карахтлик, сопор, кома. Онг қоронғилашуви синдромлари: делирий, онейроид, онгнинг номозшомсимон бузилиши, аменция. Асосий психопатологик синдромлар.

Шизофрениянинг клиникаси, динамикаси, прогнози.

Психогениялар, психопатиялар

Шизофрения. Тушунчаси, асосий клиник шакллари: оддий, параноид, гебефреник, кататоник. Шизофрениянинг кечуви типлари: узлуксиз кечувчи, хуржсимон-прогредиент, даврий (рекуррент). Шизофреник нуқсон хақида

тушунча. Шифокор фаолиятида шизофрения билан касалланган беморларга шахсий-индивидуал ёндошишни қўллай билиш.

Психопатиялар. Тушунчаси, таснифи. Компенсация, декомпенсация. Прогнози ва олдини олиш. Шифокор фаолиятида бу касалликларда беморларга шахсий-индивидуал ёндошишни қўллай билиш.

Невроз. Реактив ҳолатлар

Неврозлар. Невроз турлари ва шакллари. Неврозсимон бузилишлар, шахсинг невротик ривожланишидаги дифференциал ташҳислаш.

Аффектив-шок реакциялар, реактив депрессия, реактив параноид, истерик психозлар (псевдодеменция, пуэрилизм, истерик онгнинг намозшомсимон хиралашуви).

Алкоголизм, наркомания ва токсикомания

Алкоголизм. Этиопатогенез, касаллик ривожланиш босқичлари бўйича клиникаси. Прогноз. Алкоголизм профилактикаси. Алкогол психозлар олдини олиш («оқ ахлаш», алкоголь галлюцинози, параноиди, Корсаков психози).

Гиёхвандлик ва токсикомания. Тушунчаси, клиникаси, ташҳисий мезонлари. Прогноз, профилактика. Шифокор фаолиятида бу беморларга шахсий-индивидуал ёндошишни аҳамияти.

Эпилепсия, бош мия травмаларида руҳий бузилишлар

Эпилепсия касаллиги, тушунчаси, эпидемиологияси. Эпилепсияли беморлар характеридаги эпилептоид белгилар. Шахсинг кутбий белгилари. Эпилепсияни таснифи, клиникаси. Тутқаноқ хуружлари – катта тутқаноқ хуружи ва унинг фазалари. Эпилептик статус. Руҳий эквивалентлари. Эпилептик статусни бартараф этиш. Эпилепсия ва эпилептиформ

синдромлар шифокор амалиётида.

Бош мия травмаларида руҳий бузилишлар. Травматик касаллик босқичларига кўра руҳий бузилишлар умумий тавсиф. Бошланғич (энг ўткир, «хаотик»), ўткир, кечки ва узоқлашган. Бошланғич ва ўткир даврининг клиник тавсифи. Онг бузилишлари, амнезия, аффектив бузилишлар, эпилептиформ холатлар, вегетатив қон-томир ва неврологик симптомлар. Ўткир аффектив ва галлюцинатор васвасали психозлар. Корсаков синдроми. Узоқлашган даврда руҳий бузилишлар: церебрастеник, энцефалопатик, эпилептиформ холатлар. Кечки травматик психозлар: шахс психопатизацияси, психоорганик синдром, органик лакунар деменция. Ташхис. Прогноз. Шифокор фаолиятида беморларга шахсий-индивидуал ёндошишни қўллаш билиш.

Соматик ва эндокрин касалликларда руҳий бузилишлар. Юқумли касалликлардаги, руҳий бузилишлар

Соматоген табиатли руҳий бузилишлар. Улар неврозсимон бузилишлар - астеник синдром шаклида ва хиссий бузилишлар билан (депрессия, хавотир, кўрқув, кўзгалувчанлик, эйфория), шунингдек, турли даражадаги онг бузилишлари (карахтлик, аменция, делирий, сопор, кома), эпилептиформ кўзгалиш билан онгнинг хира шира холати шаклида намоён бўлади.

Инволюцион ёшдаги руҳий бузилишлар. Кексалик ёшидаги руҳий бузилишлар. Сенил психозлар

Кечки давр руҳий касалликлари инволюцион функционал (қайтувчи), яъни ақлий заифликка олиб келмайдиган психозларга ва қарилик психозлари, бош миядаги деструктив жараён фонида юзага келувчи ва интеллектнинг қўпол бузилишлари билан кечувчи касалликларларга бўлинади. Инволюцион психозларга инволюцион депрессия (меланхолия)

ва инволюцион параноид киради. Инволюцион психозларнинг ривожланиши ва юзага келишида шахснинг ўзига хос тузилиши - ригидлик, турли рухий травмаловчи ҳолатларга берилувчанлик, ундан олдинги соматик касалликлар ахамиятга эга. Инволюцион психозлар аёлларда одатда, менопаузадан сўнг (климактерия), яъни организмдаги гормонал қайта кўрилишдан сўнг ривожланади.

Амалий машғулотларнинг тахминий рўйхати

- Психиатрия ва наркологиya, тиббий психологиянинг предмети ва вазифалари. Психиатрия хизматини ташкил илиш. Сезги ва идрок патологияси ва синдромлари.
- Тафаккур патологияси ва синдромлари.
- Хотира, диққат, интеллект патологияси ва синдромлари
- Хиссиёт-ирода ва майл доираси, ихтиёрий фаолият патологияси ва синдромлари
- Онг ва ўзликни англаш. Онгнинг асосий хусусиятлари ва даражалари. Онг бузилишлари ва синдромлари.
- Шахс муаммолари. Психопатиялар.
- Невроз. Реактив психозлар.
- Шизофрения. Клиника, кечиши, оибати.
- Эпилепсия касаллиги. Бош мия жароҳатларида рухий бузилишлар.
- Алкоголизм, наркомания, токсикомания.
- Сенил ва пресенил психозлар.
- Неврозлар, невротик бузилишлар нозология ва оғирлиги, профессионал кўрув ва коммуникатив амалий кўникмалар, рухий статусни ёритиш ва мутахасисга йўлланма
- Толиқувчанлик. Истерик ва бошқа невротик реакциялар, реактив олатлар. Хул атвор бўзилишлари. Психопатияларнинг декомпенсацияси. Профессional кўрув, амалий кўникмалар, рухий статусни ёритиш ва мутахасисга юлланма

- Кайфият бузилишлари. Депрессия. Хавотирли ҳолатлар. Депрессия ҳолатларнинг нозологияси ва оғирлигини иёсий ташхис. Суистидал ҳаракатларда УАШ тактикаси. Уйу бузилишлари ва уларнинг мезонлари. Аутотренинг, растионал психотерапия
- Ўткир алкоголь интоксикацияси. ПАВларга арамлик синдроми. Ўткир алкоголь интоксикациясининг оғирлик даражалари. Маиший ичкиликбозлик. ПАВларга арамлик синдромида УАШ тактикаси.
- он томир генезли ва ёшга доир неврозсимон, психопатсимон синдромлар. он томир ва ёшга доир рухий бузилишларда иёсий ташхис. Климактерик неврозсимон бузилишлар. Инволюцион ёшда рухий бузилишлар. арилик ёшида психоорганик бузилишлар. Профессионал кўрув, амалий кўникма, рухий статусни ёритиш ва мутахасисга йўлланма
- Соматик генезли неврозсимон, психопатсимон синдромлар. Тиббиётда психосоматика. Соматик касалликларда рухий бузилишлар. УАШ киёсий ташхиси ва тактикаси
- Шизофрения УАШ амбулатор шароитда. Неврозсимон ва психопатсимон шизофренияни дебют ва ремиссияда киёсий ташхис. Бирламчи ва иккиламчи психопрофилактика. Психофармакотерапия асослари. УзР психиатрик ёрдам хақида қонуни. Онгни психотик ва нопсихотик даражада хиралашув синдромлари. Онг бузилишлари. Ўткирлиги. Диагностика мезонлари. Нозологик хусусиятлари. Асоратлари. Тактика УАШ. Параклиник усуллар, патопсихологик эксперимент, психиатрик экспертизанинг асослари
- Эпилепсия ва эпилептиформ синдромлар. Тахминий ташхис. Рухий бузилиш эквивалентлари, эпилептик психозлар, сурункали рухий бузилишлар, эпи- тип бўйича шахс патоллогияси, Олигофрения. Тахминий ташхис
- Шошинч ҳолатлар. Кўникмаларни эгаллаш, шошинч психиатрик

ёрдам бўйича мустақил даволаш тадбирларини бажариш

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича тавсиялар

Амалий машғулотларини ташкил этиш юзасидан кафедра томонидан кўрсатма ва тавсиялар ишлаб чиқилади. Унда талабалар асосий маъруза мавзулари бўйича олган билим ва кўникмаларини амалий масалалар, кейслар орқали янада бойтадилар. Шунингдек, дарслик ва ўқув қўлланмалар асосида талабалар билимларини мустаҳкамлашга эришиш, тарқатма материаллардан фойдаланиш, илмий мақолалар ва тезисларни чоп этиш орқали талабалар билимини ошириш, масалалар ечиш, мавзулар бўйича тақдимотлар ва кўргазмали қуроллар тайёрлаш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдаланиш ва бошқалар тавсия этилади.

Лаборатория ишларини ташкил этиш бўйича кўрсатмалар

Фан бўйича талабаларга берилган мавзулар бўйича касаллик тарихи ёзма ишини текшириш. Уларга тақриз ёзиш ва назорат остига олиш.

Амалий кўникмалар рўйхати

- Идрок бузилишини аниқлашнинг қадам ва қадам амалий кўникма
- “Тўртинчиси ортиқча” қадамба қадам амалий кўникма.
- А.р. Луриянинг “10 та сўзни ёд олинг” синамасини қадамба қадам текшириш усули
- “Шульте жадвали” бўйича қадамба қадам амалий кўникма
- Люшер тести – қадамба қадам амалий кўникма
- Онг ўчишининг қадамба қадам амалий кўникма
- Паник атакалар ва вегетатив кризларда амалий кўникмалар
- Психомотор кўзғалишда қадамба-қадам амалий кўникма

- Эпилептик тутқаноқдаги қадамба қадам амалий кўникма
- Эпилептик статусда қадамба қадам амалий кўникма
- ПАВга қарамлик объектив белгиларини аниқлаш қадамба қадамамалий кўникма
- Оғир алкоголь захарланишда қадамба қадам амалий кўникма.
- “ Рухий ҳолатни миниамак баҳоловчи тест ” (шкала MMSE)
- Паник атакалар ва вегетатив кризларда амалий кўникмалар
- Психомотор кўзғалишда қадамба-қадам амалий кўникма
- Эпилептик тутқаноқдаги қадамба қадам амалий кўникма
- Эпилептик статусда қадамба қадам амалий кўникма
- ПАВга қарамлик объектив белгиларини аниқлаш қадамба қадам амалий кўникма
- Оғир алкоголь захарланишда қадамба қадам амалий кўникма.
- Онгнинг делириоз бузилишида қадамба қадам амалий кўникма
- Эпилептик тутқаноқда қадамба қадам амалий кўникма
- Маниакал синдромда ҳиссиёт доирасининг бузилишларини диагностикасининг қадамба-қадам бажариш
- Ўткир қон-томир генезли психозни бартараф этиш қадамба-қадам амалий кўникмалари
- Депрессив ажитацияда қадамба-қадам амалий кўникмаси
- Суицидал ҳаракатлар профилактикасида қадамба-қадам амалий кўникмаси
- Психомотор кўзғалишни бартараф этишда қадамба-қадам амалий кўникмалари.
- Ҳавотирли ажитациядаги беморни кузатувини ташкиллаштиришда ва транспортировкасида қадамба-қадам амалий кўникмалар.
- Нейролептик синдромни даволашда қадамба-қадам амалий кўникмалари.

- Эпилептик статусдаги беморга тиббий ёрдамни кўрсатишда қадамба-қадам амалий кўникмалари
- Пав га (психоактив восита) мойилликнинг объектив аломатларини кўздан кечириш ва беморларнинг рухий статусини баҳолаш.
- Абстинент (хумор тутиш) синдромни даволашда қадамба-қадам амалий кўникмалар.
-

Мустақил таълимнинг шакли ва мазмуни

Мустақил таълим қуйидаги шаклларда ташкил этилади:

- мавзуларни норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;
- мавзулар бўйича реферат тайёрлаш;
- семинар ва амалий машғулотларга тайёргарлик кўриш;
- илмий мақола ва тезисларни тайёрлаш;
- фаннинг долзарб муаммоларини қамраб олувчи лойиҳалар тайёрлаш;
- назарий билимларни амалиётда қўллаш;
- амалиётдаги мавжуд муаммоларнинг ечимини топиш;
- ўрганилаётган мавзу бўйича асосий илмий адабиётларга аннотация ёзиш ва бошқалар.

Таълим жараёнида инновацион технологияларни, ўқитишнинг интерфаол усулларини қўллаш талаба томондан мустақил танланади. Талабаларнинг мустақил таълимини ташкил этиш тизимли тарзда, яъни узлуксиз ва узвий равишда амалга оширилади. Талаба олган назарий билиминини мустаҳкамлаш, шу билан бирга навбатдаги янги мавзунини пухта ўзлаштириши учун мустақил равишда тайёргарлик кўриши керак.

Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулари

1. Янги авлод нейрорепетиторларни қўллаш ва туларнинг турлари.

2. ОИТС рухий бузилишлар
3. Туғруқдан кейинги психозларни диф. диагностикаси ва тактика
4. Суицидлар .
5. Аёллар алкоголизи
6. Ўсмир ёшларда алкоголизм.
7. Компютер қарамлик
8. Алкоголизм ва наркоманияни замонавий даволаш усуллари
9. Алкоголизм ва наркоманияни профилактикаси
- 10.Наша қабул қилган беморларда психозлар
- 11.Опийли наркомания абстинент синдромида диагностика ва даволаш
- 12.Эпилептиформ синдромлар.
- 13.Шизофренияни нонспецифик даволаш усуллари.
- 14.Шизофренияда ҳиссиёт – ирода фаолияти бузилишлари.
- 15.Токсикомания.
- 16.Шахс акцентуацияси, меёр ва патология
- 17.Шахснинг патохарактерологик ривожланиши.
- 18.Психопатиялар.
- 19.Психопатсимон синдромлар
- 20.Инволюцион психозлар
- 21.Инфекцион касалликда рухий бузилишлар
- 22.Бош мия сифилисида рухий бузилишлар
- 23.Кон томир касаллигида рухий бузилишлар
- 24.Болалар аутизми
- 25.Психиатрик ёрдамни ташкил қилиш
- 26.Алцгеймер касаллиги
- 27.Шизофрения касаллигида реабилитация
- 28.Ақлий заифликнинг дифференциал диагностикаси
- 29.Позитив синдромлар диагностикаси
- 30.Пик касаллиги
- 31.Геронтопсихиатрия

- 32.Негатив синдромлар диагностикаси
- 33.Инволюцион психозлар
- 34.Инфекцион касалликда рухий бузилишлар.
- 35.Соматик касалликларда психоорганик синдромларни кўрсатинг
- 36.Суицидлар.
- 37.Алкохол психозлари
- 38.Ўсмир ёшларда алкоголизм
- 39.Акоголизм ва наркоманияни замонавий даволаш усуллари
- 40.Шошилинич холатлар
- 41.Харбий шароитдаги рухий бузилишлар
- 42.Харбий шароитда реактив холатлар
- 43.Харбий тиббий экспертиза
- 44.Захарланишларда тез тиббий ёрдам

Дастурнинг информацион-услугий таъминоти

Мазкур фанни ўқитиш жараёнида:

– психиатрия ва наркология, тиббий психология фани ва унинг таркиби бўлимига тегишли маъруза дарсларида модуль тизимида асосланган электрон мажмуадан;

– амалий машғулотларда, хусусан, психиатрия ва наркология, тиббий психология фаолиятида стандартлар ва амалий жиҳатларини ўрганишда таълим технологияларидан, амалий иш ўйинларидан;

– Ўзбекистон Республикасида психиатрия ва наркология, тиббий психология амалиёти масалаларига тегишли дарс машғулотларида таълимнинг бошқа методларидан фойдаланиш назарда тутилган.

Фойдаланиладиган адабиётлар рўйхати

Асосий адабиётлар:

1. Ходжаева Н.И., Шоюсупова А.У. “Психиатрия” Т.1995 й
2. Ходжаева Н.И., Шоюсупова А.У. “Психиатрия” Т.2011 й
3. Убодуллаев У Педагогика психологический. Т.2008 й.
4. Убодуллаев У Тиббиёт психологический. Т.2009 й.
5. Убодуллаев З Тиббиёт психологический. Т.2012 й.
6. Коркина М.В. Учебник по психиатрии 2007г

Қўшимча адабиётлар:

1. Авруцкий Г.Я. “Лечение психических больных”. Москва. Медицина 1981
2. Леонгард К. “Акцентуированные личности” Пер с нем. Киев. Виша школа 1981 й.
3. Самохвалов Б.Н. Учебник по психиатрии 2006г
4. Снежневский А. В. (под ред.) “Руководство по психиатрии”. Т.1,2. 1983 й.
5. Снежневский А. В. (под ред.) “Справочник по психиатрии”. Москва 1985
6. Тиганов А.С. Учебник по психиатрии 2006г

Интернет сайтлар:

1. www.ziynet.uz;
2. www.lex.uz;
3. www.bilim.uz.
4. www.info@minzdrav.uz
5. www.info@tma.uz

